
Čezsoški most: Predstavitev ureditvenega načrta

Author(s): Ilka ČERPES

Source: *Urbani Izziv*, No. 12/13 (junij 1990), pp. 45-48

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44180542>

Accessed: 07-09-2018 11:27 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Attribution 4.0 International (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

JSTOR

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Ilka ČERPES

Čezsoški most

Predstavitev ureditvenega načrta

Ureditveno območje obsega levi in desni breg Soče ob mostu, ki povezuje Bovec z vasjo Čezsoča. V programu turističnega razvoja Posočja je ta prostor izbran za izgradnjo enega izmed petih kajakaških središč med Trento in Tolminom. Uresničitev načrta je vezana na izvedbo Svetovnega prvenstva v kajaku in kanuju Bovec 91.

Obstoječe stanje

Za prostorski značaj ureditvenega območja Čezsoški most je značilen splet izjemnih naravnih in ustvarjenih danosti.

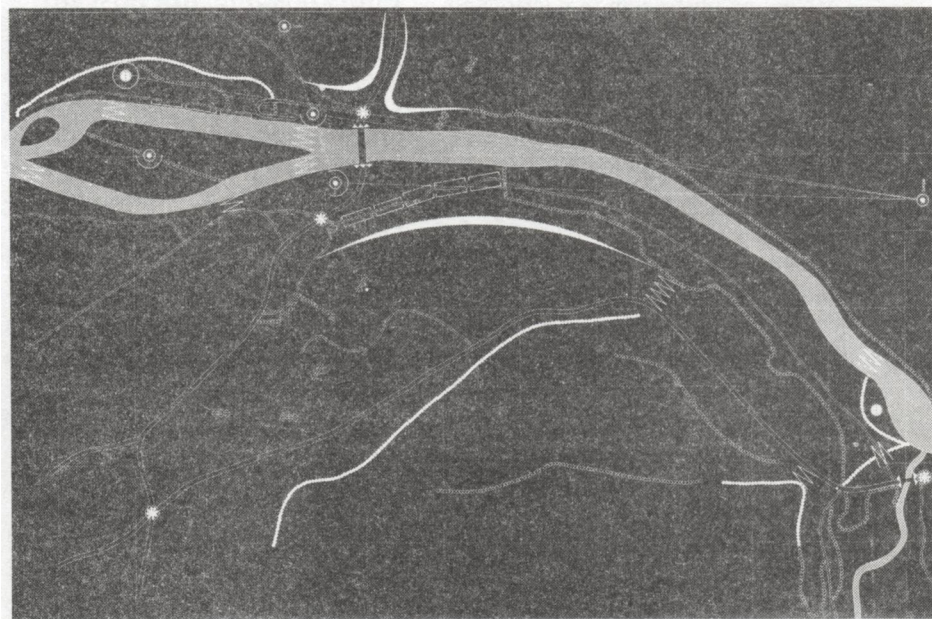
Ovrednotili smo jih na posebni karti, ki prikazuje vlogo posameznih prvin v ustroju celostne prostorske podobe. S karte je razvidno, da so določnice naravne morfologije Soča z ježami in terasami, gozdni robovi in pogledi na okoliške planine. Med določnicami grajene morfologije pa izstopajo obstoječa mreža poti, most, stara apnenica, obstoječe nogometno igrišče, daljnovod in pogledi na vas Čezsoča.

Prefabricirani tipski betonski most in cesta Bovec-Čezsoča delita prostor v štiri zaključene celote: od mostu navzdol in navzgor ter desni breg od mostu navzdol. Četrta celota je struga Soče s peščenim otočkom, ki neprestano spreminja obliko in obseg.

Na levem bregu od mostu navzgor je delno obdelana travnata obrečna terasa. Razpeta je med obstoječo gostilno ob cesti in izlivom hudournika Slatenik na skrajnem vzhodnem robu ureditvenega območja. Vozlišči povezuje izrazita soška ježa, ki hkrati razmejuje obrečni svet in vaško zemljišče.

Peščena leva brežina Soče od mostu navzdol prehaja z blagim naklonom v obdelano vaško zemljišče. Vaščani so že davno izkoristili to manj vredno zemljo in naravno oblikovani dostop do vode za skupne vaške naprave. Tik ob vodi so postavili apnenico, ki je razglašena za spomenik, kasneje pa še betonsko večnamensko igrišče.

Desni breg od mostu navzdol je zatravljen in omejen s sklenjenim gozdnim robom. Travnik je povezan

s cesto Bovec-Čezsoča preko kolo-voza, ki ga že nekaj let uporabljajo kajakaši za dostop do vode. Smrekov gozdiček ob mostu zaokroža idilično podobo gozdne jase ob reki in je priljubljeno zbirališče izletnikov.

Zasnova preoblikovanja prostora

V programskih zasnovah za ureditveno območje je bila izgradnja kajakaškega kampinga na desnem bregu, izgradnja kajakaške šole s parkirišči med obstoječim športnim igriščem in apnenico ter ureditev športnih igrišč na travniku med gostilno in izlivom Slatenika. S podrobnimi analizami v okviru ureditvenega načrta smo ugotovili, da je načrtovani program v nasprotju z identiteto prostora in z interesi njegovih uporabnikov: peščina na levem bregu, kjer naj bi stala kajakaška šola, je v desetletnem poplavnem pasu, travnik pod gostilno, namenjen športnim igriščem, je v varovanem območju vodnega črpališča; gozdna jasa na desnem bregu, predvidena za kajakaški kamping, in Soča z otočkom pa so del naravnega spomenika, ki ga ni dovoljeno preoblikovati z antropogenimi posegi. K naštetim omejitvam je potrebno dodati še neustrezno konstrukcijo mostnih podpornikov, ki ovirajo pretok visoke vode, kar povečuje nevarnost poplav in erozije na obstoječih in načrtovanih stavbnih zemljiščih.

V ureditvenem načrtu smo poskušali z metodo diskretnega podrejanja obstoječemu uskladiti načrtovani program, danosti v prostoru in interese njegovih uporabnikov. Predlagani posegi preoblikujejo podobo prostora v najmanjši možni meri, ki še dopušča funkcionalno izvajanje družbeno dogovorjenega programa. Zgradbe in pripadajoči urejeni odprti prostori so točkovno umeščeni v krajino. V skladno in čitljivo celoto jih povezuje dominantni prvini naravnosti in grajene krajine - Soča in rekonstruirana cesta na kamnitem nasipu. Posamični posegi so oblikovani skladno z značajem neposredne okolice in z značajem celotnega

ureditvenega območja. Različni nivoji preoblikovanja obstoječega in združevanje programa v manjše funkcionalne enote omogočajo izgrajevanje po delih, ki so zaokrožene prostorske in investicijske celote.

Posebna investicijska celota so mikrohidrološke ureditve Soče, ki pogojujejo nadaljnje urejanje prostora pod Čezsoškim mostom. Njihova izgradnja je del redne dejavnosti vodnogospodarskih podjetij, zato predstavljajo stalnico v strategiji izvajanja ureditvenega načrta.

Vsi ostali objekti in naprave so fizično povezani z vzdrževalnimi posegi v Sočo. Integracija širše družbeno potrebnih vzdrževalnih del in objektov lokalne športne infrastrukture povečuje verjetnost realizacije načrtovanih posegov. Tako bo protipoplavni kamniti nasip na desnem bregu hkrati stena terase sprejemne zgradbe v kampu, nasip na levem bregu ob obstoječem športnem igrišču bo hkrati varoval pred poplavami vaške njive in športni park, preoblikovani mostni podporniki bodo omogočali neovirani pretok vode in ob tem izboljšali videz mostu, ki danes kazi naravni spomenik, zvišana niveleta ceste bo zagotovila nemoteni promet tudi v času stoletne vode, povečala prometno varnost in hkrati označila mejo športnega parka.

Popis posameznih posegov

KAMP ZA KAJAKAŠE. Kamp je lociran na gozdni jasi ob desnem bregu Soče. Na obstoječi kolovoz so navezani vstopna ploščad, parkirišče in sprejemni objekt s teraso. Zgradba se po prerezu prilagaja morfologiji terena in oblikuje mejo med grajenim delom kampa in jaso s šotorišči. Velikost in program kampa sta prilagojena željam investitorja (ATC Bovec); razporeditev in oblikovanje objektov pa je podrejeno varstvenemu režimu naravnega spomenika. Servisi so združeni v zgradbi, ki povzema arhitekturno tipologijo bovške kmetije. Sestavljena je iz dveh delov, med katerima je speljan kontrolirani dovoz v območje

šotorišč. V severnem delu so sanitarije, recepcija in bife - grill, v južnem pa trgovinica in shramba za čolne.

Reprezentativni prostori so orientirani proti Soči, servisni pa na sever in so delno vkopani.

Gozdna jasa s šotorišči je ohranjena v današnji podobi in izrabi.

ŠPORTNI PARK. Peščena brežina na levem bregu je oblikovana v športni park s kajakaško šolo, začasnimi objekti, potrebnimi za izvedbo kajakaških tekmovanj in objekti vaškega športnega društva. Kompozicija zgradb in odprtih prostorov se podreja Soči, apnenici in obstoječemu športnemu igrišču. Oblikovani kamniti nasip rekonstruirane ceste je čitljiva meja in vez med grajeno in naravno krajino.

Kajakaška šola in prostori vaškega športnega društva so združeni pod streho čolnarne, ki stoji ob reki v podaljškem vrbovega gozdička. Objekt je zasnovan kot pritlični paviljon na stebrih. Ti nosijo ravno travnato streho. Paviljon je možno postopoma zapolnjevati z zaprtimi prostori (sanitarije, klubski prostori, sušilnice, skladišča za čolne) v skladu z možnostmi investitorjev. Med tekmovanji je paviljon namenjen službam organizacijskega centra. Zgradbo obdajajo potrebni urejeni odprti prostori: parkirišče na utrjeni travnati površini, peščeni dostop do Soče za motorna vozila kajakašev in športna igrišča.

Krajinski park je z makadamsko dovozno potjo priključen na cesto Bovec-Čezsoča v njeni najnižji točki.

REKONSTRUKCIJA MOSTU IN CESTE. Most povezuje obrečni prostor v funkcionalno celoto, označuje mejo naravnega spomenika, nosi cestno telo in komunalne naprave. Njegova sedanja zasnova je neprimerna za opravljanje naštetih funkcij, zato je v ureditvenem načrtu predvidena rekonstrukcija, ki obsega razširitev cestišča z montažo konzolnih pločnikov in preoblikovanje podpornikov v hidrodinamično obliko po vzorcu za soško pokrajino tipičnih komunalnih objektov polpreteklega obdobja. Konzolni pločniki brez robnikov so namenjeni peš-

cem in hkrati omogočajo dvosmerni motorni promet.

Rekonstruirani most in kamniti cestni nasip v njegovem podaljšku sta enotni prometno-hidrotehnični objekt. Konstruktivski in funkcionalni elementi so oblikovani arhitekturni členi, ki preobražajo tehnični objekt v novo določnico prostorske slike. Ploščadi na obeh strah mostu označujeta prehod čez reko, prefabricirani polkrožni vodni propusti v nasipu so vrata, skozi katera prehaja antropogeno preoblikovana krajina v svet obrečnih travnikov in gozdov, kamnita obloga na fasadi pa povezuje most in nasip v maso, po teksturi in barvi prilagojeno prisotnim naravnim materialom.

TRAVNATA OBREČNA TERASA NA LEVEM BREGU OD MOSTU NAVZGOR. Neposredna bližina vodnega črpališča in trasa daljnovoda onemogočata umeščanje novih vsebin v prostor med gostilno in izlivom Slatenika. Predvideni posegi so varovalnega značaja in namenjeni izključno vzdrževanju ekološkega ravnotežja med obstoječimi naravnimi in antropogenimi danostmi. Zaščiten območje je z elementi krajinske arhitekture povezano s sosednjimi prostori v strukturirano celoto praznih in polnih prostorov. Zatravljeni vodni nasip ob Soči ga na zahodu povezuje z mostom in športnim parkom, na vzhodu pa je območje povezano navzven z ureditvijo okoli izliva Slatenika. Izliv je oblikovan v naravni tolmun, ob katerem stoji montažna kopališka lopa. Tolmun je lociran v naravno depresijo ob hudourniku, zato za njegovo izgradnjo niso potrebna gradbena dela. Bregovi so obloženi s hudourniški kamni in obraščeni z avtohtonim zelenjem. Današnja gozdna vegetacija je v celoti ohranjena.

POSEGI ZAČASNEGA ZNAČAJA. V ureditvenem načrtu so opredeljeni pogoji za postavitve začasnih naprav, ki so potrebne med kajakaškimi tekmovanji. Postavitve sodniških in komentatorskih lop ter ciljne tribune je predvidena tik ob ciljni črti kajakaške proge na zatravljenem nasipu ob levem bregu od

mostu navzdol. Kioske z gostinsko in trgovsko ponudbo je možno razporediti na ploščadi pred čolnarno v bližini sanitarij in parkirišč, ciljna signalizacija in druga tehnična oprema pa bo obeščena na mostno konstrukcijo, kjer jo je možno priključiti na stalno komunalno omrežje. Pogoji za postavitev začasnih objektov in naprav določajo tudi začasni prometni režim med prireditvami. Dovož v območje športnega parka je dovoljen le udeležencem, gostom in organizatorjem. Njim je namenjeno parkirišče ob čolnarni in začasno parkirišče na obstoječem betonskem igrišču. Parkirišča za obiskovalce so

predvidena izven ureditvenega območja: v bližnjem opuščnem kamnolomu in na sedanjem divjem bovškem smetišču.

Izbrana lokacija za začasna parkirišča hkrati rešuje problem parkiranja in problem sanacije omenjenih ekoloških ran v nepredni bližini Soče.

Ilka Čerpes, dipl. inž. arh.

* Vodja naloge: Ilka Čerpes, dipl. inž. arh., arhitektura: Jure Sadar, dipl. inž. arh., komunalne ureditve: Karlo Laharnar, dipl. ing. arh., naročnik: Zavod za razvoj in plan občine Tolmin, izdelovalec: Urbanistični inštitut SR Slovenije, Ljubljana, avgust 1989 - marec 1990.

